

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

ens: Distinguendum est inter Trinit. & vnitatem: Est n. vnitatis simplex & singularis, Trinitas vero multiplex & numerabilis: quia Trinitas, est tria vnitatis. Ecce vnitatem dicit esse singularem, & Trinitatem multiplicem & numerabilem. Sed ad hoc dicimus, quia singularem accepit sicut & alii accipiunt vnum: multiplicem vero & numerabilem, sicut alii dicunt trinum.

QVAD SIGNIFICATVR CVM DICITVR

*pluraliter, tres personæ, vel
dua personæ.*

DISTINCT. XXV.

A *Quid significatur hoc nomine personæ.*

PRÆTEREA considerandum est, cum hoc nomen persona (vt prædictum est) secundum substantiam dicatur, quæ sit intelligentia dicti cum pluraliter profertur, tres personæ vel duæ personæ: & cum dicitur, alia est persona patris, alia est persona filii, alia est persona spiritus S. Sicut enim in his locutionibus personæ vocabulum essentiae intelligentiam facit, plures essentias confiteri videmur, & ita plures Deos. Si vero essentiae significationem ibi non tenet, alia est huius nominis ratio cum dicitur, pater est persona, vel filius est persona: & alia cum dicitur: Pater & filius & spiritus S. sunt tres personæ: & cum dicitur: Alia est persona patris, alia filii: & huiusmodi.

Quod videtur secundum essentiam dici, alia est persona patris, alia filii, siue tres personæ: vt cum dicitur, pater est persona filius est persona.

PERSONA n. vt supra ait Aug. ad se dicitur, & idem est Deo esse personam quod esse: sicut idem est ei esse, quod Deum esse. Vnde manifestè colligitur quod essentiam diuinam prædicamus dicentes: Pater est persona, filius est persona, spiritus S. est persona, id est, essentia diuina: & omnino vnū & idem signi-

*Aug. c. 8. l. 7.
de tr. n. serm.
ad princip.*

significatur nomine personæ, id est, essētiadiuinæ, cum dicitur, pater est persona, & fili⁹ est persona: & significatur nomine Dei, cum dicitur, pater est Deus, filius est Deus. Ita etiā idem significatur cū dicitur, Deus est Deus, & Deus est persona. Vtroq; n. nomine essentia diuina intelligitur, quia vtrūque secundum substantiam dicitur. Cū vero dicitur pater & filius, & spiritus S. sunt tres personæ, quid nomine personæ significamus? an essentiam? hoc enim videtur, si supra posita verba Aug. diligenter scrutemur. Supra n. dixit, quod ideo tres personas dicimus, quia id quod persona est, cōmune est trib⁹; Et item, quia pater est persona, & fili⁹ est persona, & spiritus S. est persona, & ideo tres personæ dicuntur. Videtur ergo eandem tenere significationē hoc nomen persona, cum dicitur, tres personæ, quam habet cum dicitur, pater est persona, filius est persona, spiritus sanct⁹ est persona. Quia vt ostēdit Aug. hoc dicitur, id est, tres personæ, propter illud, quia id quod persona est, cōmune est eis: Id ergo quod commune est eis, id est, patri & filio & spiritui sancto, videtur significari nomine personæ, cum dicitur tres personæ.

Aliter etiam videtur posse ostendi, quod secundum essentiam dicatur etiam cum pluraliter profertur.

ALITER etiam videtur posse ostendi, quod ibi nomine personæ significetur essentia, cū dicitur tres personæ; Vt n. supra dixit August. Ea necessitate dicimus tres personas, vt responderemus quærentibus quid tres, vel quid tria. Cum ergo queritur quid tres, vel quid tria, cōuenienter respondetur cū dicitur, tres personæ. At cū queritur, quid tres, vel quid tria? p. quid de essētia queritur. Non. inuenitur quid illi tres sint nisi essētia. Si ergo quæstioni rectè respondem⁹, oportet vt respondendo essentiā significem⁹: alioqui nō ostendemus

*Aug. ad mē-
diū c. 4. l. 7.
de Trinit.
Ibid. paulo
inferius.*

*Aug. 1. 4. l. 7.
de trin. ad
principium.*

mus quid tres sint. Si vero respondentem, essentiam significamus, ipsam essentiam personæ nomine intelligimus, cum dicitur, tres personæ.

Opinio quorundam qui putant essentiam significari nomine personæ cum dicimus tres personas.

QVIBUSDAM videtur quod nomine personæ significetur essentia, cum dicitur, tres personæ, propterea quia Aug. dicit ideo dici tres personas, quia commune est eis id quod est persona, ut sit talis intelligentia, Pater & filius & spiritus S. sunt tres personæ, id est, sunt tres id habentes commune quod est persona, id est, tres sunt quorum quisque est persona, id est, essentia. Sed quomodo iuxta hanc intelligentiam dicitur, alia est persona patris, alia filii? Et hoc etiam ita volunt intelligere. scilicet alius est pater, & alius est filius, id tamen commune habentes quod est persona. Et hoc confirmant autoritate Aug. qui in 7. lib. de trin. ait. Tres personas eiusdem essentia, vel tres personas unam essentiam dicimus. Tres autem personas ex eadem essentia non dicimus: quasi aliud ibi sit quod essentia est, aliud quod persona est. Hac autoritate & præmissis conansur afferere. in prædictis locutionibus nomen personæ essentiam significare. Sed quid respondebunt ad id quod ipse Aug. in l. de fide ad Petrum dicit, scilicet quod aliud est pater in persona siue personaliter, aliud personaliter filius, aliud personaliter spiritus sanctus. Quomodo enim aliud personaliter pater, aliud personaliter filius, aliud personaliter spiritus sanctus, si in esse personam omnino conveniunt, id est, si persona essentia tantum intelligentiam facit?

Ideo nobis videtur aliter hoc posse dici congruentius iuxta catholicorum doctorum autoritates.

D Lib. 7. de Trin. ca. 4. ad mediu.

Cap. 6. ad mediu.

Cap. 1. post mediu.

K

Quod

Quod hoc nomen persona tripliciter in Trinitate
accipitur: & hac est utilis & catholica
doctrina de persona &
personis.

Hilar ante
medium
ib. 4.

Ibid. id est,
l. 7. de Trin.
cap. 4. in
principio.

SCIENDVM est igitur, q̄ hoc nomen persona
multiplicem intelligentiã facit, non vnã tantũ.
Et vt Hilar. ait in lib. 4. de Trinit. intelligentia di-
ctorum ex causis est assumenda dicendi: quia non
sermoni res, sed rei sermo subiectus est. Discernẽ-
tes ergo dicẽdi causas huius nominis, scil. personę
significatiõẽ distinguimus dicẽtes, quod hoc no-
men, scil. persona, proprie secundũ substantiã di-
citur & essentiam significat, sicut supra ostendit
Aug. cũ dicitur: Deus est persona, pater est persona.
Quadã tamen necessitate (vt supra dixit August.)
translatũ est hoc nomen, vt pluraliter diceretur
tres personę, cũ quęreretur, quid tres, vel qd tria,
vbi nõ significat essentiã, i. naturam diuinã qua
cõmunis est tribus personis, sed subsistentias vel
hypostasēs secundũ Gręcos. Gręci quippe (vt su-
pra dicit Aug.) aliter accipiunt substantiã, i. hypo-
stasim. aliter nos. Nos n. substantiã dicimus esse-
ntiam siue naturam. Personas autem dicimus sicut
illi dicunt substantias, i. hypostasēs. Si ergo nos ita
accipimus personas, vt illi accipiunt substantias,
vel hypostasēs: At illi aliter accipiunt hypostasēs q̄
nos substantiam. aliter ergo nos accipimus perso-
nas quam substantiã. Cum ergo dicimus tres per-
sonas, non ibi personę nomine essentiam signifi-
camus. Quid ergo dicim⁹? Dicimus quia tres per-
sonę sunt, id est, tres substantię, scilicet tres entes,
pro quo Gręci dicunt tres hypostasēs.

Ostendu verba Augustini conuenire
huic sententię.

Et hic sensus adiuuatur ex verbis Aug. premis-
sis si interius intelligãtur. Quia n. pater est perso-
na, id est, essentia, & filius persona, & spiritus s.
perso-

persona, ideo dicuntur tres personæ, tres subsistē-
 tiæ, tres entes: Non n. possunt dici tres subsistētiæ
 vel entes, nisi singulus eorum esset persona, id est,
 essētia. Quia ergo eis commune est id, quod est psona,
 id est, essentia, ideo recte dicuntur tres personæ,
 id est, subsistentiæ vel subsistentes, vt sicut essentia
 quæ est eis cōmunis, vere ac proprie est: ita illi tres
 vere ac pprie subsistentiæ vel entes intelligātur.
 Ideoque Aug. causas dictorum discernens, dicit
 tres personas esse vnam essentiam, vel eiusdem es-
 sentia: nō ex eadem essentia, ne aliud intelligatur
 ibi esse persona, aliud essentia: tres enim psonæ
 id est, subsistentiæ vna sunt essentia, & vnus essen-
 tiæ, non autē sunt vna persona vel vnus personæ:
 licet persona secundum substantiā dicatur aliquā
 do; nam si hoc diceretur, confusio fieret in psonis.

*Obiectioni illorum hic respondet, qua nituntur probare per-
 sonas secundum essentiam accipi: quia respondemus
 querentibus quid tres, vel quid tria.* O

AD hoc autem quod illi dicunt, cum queritur,
 quid tres vel tria, de essentia queritur, quia nō in-
 uenitur quid illi tres sint nisi essentia: per hoc vo-
 lentes nos inducere, vt nomine personæ essentiā
 intelligam⁹, cū respondemus tres personas: Iradi-
 cim⁹. Indubitabiliter verum est, quia nō inuēitur
 vnum aliquid quod illi tres sint, nisi essentia. Vnū *Ioan. 10. b.*
 n. sunt illi tres, id est, essentia diuina. vnde veritas
 ait: Ego & pater vnum sumus. Veruntamen cum
 queritur, quid tres vel quid tria, non de essentia
 queritur, nec ibi quid ad essentiam refertur. Sed
 cum fides catholica tres esse ppteretur, sicut loā- *1. Ioan. 1. b.*
 nes in epistola canonica ait: Tres sunt qui testi-
 monium perhibent de cœlo: quærebatur quid il-
 li tres essent, id est, an essent tres res, & quæ tres
 res, & quo nomine illæ tres res significarentur. Et
 deo loquēdi necessitate inuentum est hoc nomē

persona ad respondendum, & dictum est tres personæ.

Quid tres res, & quid vna res hic dicitur. H

NON autem moueat q̄ dicimus tres res. Non enim hoc dicentes diuersarum rerum numerū ponimus in Trinitate sed ita tres res dicimus, vt easdē esse vnā quandam summam rem confiteamur. Vnde Aug. in 1. lib. de doctrin. Christi. sic ait: Res quibus fruendum est, nos beatos faciunt; res ergo quibus fruendum est sunt pater & filius & spiritus S. Eademq; Trinitas vnā quædam summa res est, cōmunisq; fruentibus ea, si tamen res & non rerum omnium causa sit. Non enim facile potest intueri nomen, quod tantæ excellentiæ conueniat: nisi quod melius dicitur Trinitas hæc vnus Deus. Sicut ergo tres res dicuntur, & hæc sunt vnā res: ita tres substantiæ dicuntur, & hæc sunt vnā essentia. Ecce ostensum est, quæ sit intelligentia huius nominis persona, cum dicimus tres personas.

Ex quo sensu dicatur alia est persona patris, alia filii, alia spiritus sancti. I

NUNC inspiciamus, vtrum secundum eandem rationem & causam dicatur, alia est persona patris, alia filii, alia spiritus S. Quod vtiq; sanè intelligi potest: vt sit sensus talis: Alia est substantia vel hypostasis patris, alia substantia filii, alia substantia spiritus S. Et alia substantia pater, alia filius; alia spiritus sanctus.

Quomodo hæc intelligantur, alius in persona pater, alius filius, alius spiritus sanctus. K

DEINDE quæritur, vtrum secundum eandem rationem accipiatur cum dicitur: Alius est pater in persona, alius in persona filius, alius in persona spiritus S. siue, alius personaliter pater, alius personaliter filius, alius personaliter spiritus S. Ad q̄ dicimus, quia et si possit eodem modo accipi, cōgruentius tamen ex ratione dicti alia variatur intel-

*In princ. c.
5. li. de doct.
In 3. tomo.*

Intelligentia, ut hic personę nomine, proprietas personę intelligatur: ut sit sensus talis: Alius est in persona vel personaliter pater, id est, proprietate sua alius est, quā filius, & filius proprietate sua alius quā pater. Paternali enim proprietate distinguitur hypostasis patris ab hypostasi filii, & hypostasis filii filiali proprietate discernitur à patre, & spiritus sanctus ab utroque processibili proprietate distinguitur.

Quod secundum hunc modum etiam in predictis locutionibus potest accipi.

L

Hoc etiam modo sane potest accipi persona in præmissis locutionibus cum dicitur, alia est persona patris, alia filii, id est, alia est proprietas qua pater est pater, alia qua filius est filius, alia qua spiritus sanctus est spiritus sanctus. Ita etiam nomine personę quidam proprietates intelligere volūt, cū dicuntur tres personę: sed meli⁹ est ut subsistentias vel hypostasises intelligamus, cum dicim⁹ tres personas. Ex prædictis colligitur, quod nomē personę in Trinitate triplicem tenet rationem. Est enim ubi facit intelligentiam essentię, & est ubi facit intelligentiam proprietatis.

Authoritatibus sanctorum ostendit quod dixit.

M

QVOD autē secundum substantiā dicatur, & essentiā aliquando significet, supra ex dictis Aug. aperte ostendim⁹. Quod vero ꝑ hypostasi atque proprietate accipiatur, ex autoritatibus sanctorum ostendi oportet, ne coniecturis nostris aliquid ausi dicere videamur. De hoc Hieron. in expositione fidei catholicę ad Damasum ita ait: Nō est prorsus aliquis in Trin. gradus, nihilq; ꝑ inferius superiusve dici possit: sed tota diuinitas sui pfectione equalis est, ut exceptis vocabulis, quę proprietatē indicāt personarū, quicquid de vna persona dicitur, de tribus possit dignissime intelligi.

Hieron. in tom. 4. in. Symbo'i explanatione ad princ. & inter opera Aug. serm. 191. de tem. 10. 10. referatur.

K 3

Atque

Atq; vt cōfutantes Arrium, vnū eandēq; Trinitatis dicim⁹ esse essentiam vel substantiā, & Deū vnum in trib⁹ personis fatemur: ita etiā impietatem Sabellii declinantes, tres personas expressas sub proprietate distinguimus: non ipsum sibi patrem, ipsum sibi filium, ipsum sibi spiritū S. esse dicentes, aliam patris, aliam filii, aliam spiritus S. esse personam. Non n. nomina tantummodo, sed etiā nomina proprietates, id est, personas, vel vt Græci exprimunt hypostases, id est, subsistentias confitemur. Nec pater filii, vel spiritus sancti personam aliquando excludit, nec filius, & spiritus S. patris nomen personamq; recipit: sed pater semper pater, & filius semper filius, vel spiritus sanct⁹ semper spiritus sanctus. Itaq; substantia vnum sunt, sed personis ac nominibus distinguuntur. Ecce hic aperte dicit Hieron. proprietates esse personas, & personas esse substantias. Vnde manifestum fit, quod diximus, scil. personæ nomine significari & hypostasim & proprietatem. Ioannes etiam Damasc. personas dicit esse hypostases, & eas dicentes, ita inquires: In Deitate vnā naturam confitemur, & tres hypostases secundum veritatem entes, id est, personas.

*Lib. 3. de or-
thodoxa fi-
ne c. 5. in
principio.*

DE PROPRIETATIBVS PERSONARUM, sed prius de hoc nomine hypostasis.

DISTINCT. XXVI.

NVNC de proprietatibus personarū, quas frequenter in hoc tractatu commemorauimus, aliquid loqui nos oportet. Sed primum audiam⁹ quid de hoc nomine hypostasis Hierō. dicit: Ait n. sub hoc nomine venenum latere, sed hoc dicit secundum quod hæretici eo utebantur vt simplices seducerent, scil. pro persona & pro essentia, vt siue diceretur vna tantum hypostasis, siue tres, minus peritos ad inconueniens deducerent, cum non erat